

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

XXIX. De officio & potestate Judicis delegati. D. 43. S. 15. C. 1. EC. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

„ generaliter factam cognitio causarum
 „ transferatur, potestatem tamen inqui-
 „ rendi, corrigendi aut puniendi aliquo-
 „ rum excessus, sive aliquos à suis bene-
 „ ficiis, officiis vel administrationibus
 „ amovendi transferri nolumus in eun-
 „ dem, nisi sibi specialiter hæc committan-
 „ tur. Et c. 3. Cum in generali concessione
 „ nequaquam illa veniant, quæ non esset
 „ quis verisimiliter in specie concessurus,
 „ nec regulariter donare valeat is, cui bo-
 „ norum administratio etiam libera est
 „ concessa, Officialis aut Vicarius Gene-
 „ ralis beneficia Episcopi conferre non
 „ possunt, nisi beneficiorum collatio ipsis
 „ sit specialiter commissa.

Quænam Vicarius Generalis facere
 possit vi Vicariatûs generaliter sibi com-
 missi, & quæ facere nequeat sine speciali
 mandato? Fusè tradit Leur. *in Vic. Episc.*

TITULUS XXIX.

De officio & potestate Judicis delegati.

JUDEX DELEGATUS est, qui non habet juris-
 dictionem jure suo, seu vi proprii offi-
 cii, sed eam exercet ex commissione al-
 terius, cujus vice fungitur; unde etiam
 appellatur *Commissarius*, à cujus sententia
 appellari potest ad delegantem. H. T. agi-
 tur

tur de Delegato Apostolico, de quo statuit Pontifex :

1. I. *Circa ipsius auctoritatem* c. 5. in *Decret.* „ Postquam alicui causa, licet simpliciter, delegatur, potest auctoritate „ Apost. partes compellere, & contumaces „ severitate Eccles. coërcere, etiamsi literæ „ commissionis id non contineant. C. 7. Si „ Judex ordinarius ad mandatum Judicis „ à Papa delegati non vult aut non potest „ aliis resistantibus sententiam ab eo latam „ effectui mancipare, delegatus eam auctoritate sibi commissâ potest executioni mandare; & si qui sibi restiterint, eos „ Ecclesiasticâ sententiâ coërcere. C. II. „ Cum Delegatus Papæ vices ipsius gerat, „ in causa illa superior est & major illis, „ quorum causam suscepit terminandam; „ quare si Episcopus vel alius ipsi non subiectus in causa delegata rebellis aut contumax fuerit, secundum quantitatem „ vel qualitatem facti poterit à Delegato „ per Censuram compelli.

2. C. 33. h. t. in *Decret.* dicitur: „ Cum „ quidam B. Sigilla Delegatorum violâset, & scripta Papæ præsentanda aperuisset, in causationem suam proponens, „ quod Judices perperam processerint „ contra ipsum, cum acta in scriptis minus „ fideliter redegissent, ideoque timuerit,

„ ne

ne literas portaret Uriæ: Respondit Pontifex, quod debuisset vel non recipere scripta suspecta, vel recepta Papæ fideliter præsentare; & ut in hoc saltem puniretur, in quo peccaverat contra acta Judicium, quæ temerè violârat, ipsum noluit exaudire, nec verbis ipsius fidem duxit adhibendam, ne videretur dolus suus ei patrociniū attulisse. Denique c. 41. ait Pontifex: „ Qui xx. annum peregit, dari potest in ætate hujusmodi delegatus: Constituto intra ætatem eandem (nisi partes scienter consentirent in eum, qui annum xviii. transcendisset) facta delegatio ab alio quàm à Principe, non teneret.

3. II. *Circa potestatem subdelegandi* discernitur c. 6. h. t. „ Judex à Papa delegatus causam sibi commissam potest aliis delegare aut totam audiendam & terminandam, aut etiam ut allegationes audiant, & rationes & attestations recipiant, & sententias sibi seruent. Si vero duobus causa committitur, etiam si non apponatur, ut unus sine altero in ea procedat, nihilominus unus ex ipsis sive suo conjudici, sive alteri vices suas in hac parte committere potest. C. 16. Cum duobus causa committitur, sententia unius non tenet, subintellige citra sub-

delegationem sibi à Condelegato factam.
 C. 27. „ Cùm Delegatus à Papa jurisdic-
 „ tionem suam in alium transfert totam,
 „ si fuerit appellandum, non ad eum, sed
 „ ad Papam appellari debet. Cùm autem
 „ mediam alicui committit, aliquid sibi
 „ de jurisdictione reservans, v. g. Senten-
 „ tiam diffinitivam, si causa ei appell. rem.
 „ sit commissa, ab ipso tanquam Auditore,
 „ si fines mandati excedat, vel sit suspen-
 „ ctus, appellari potest ad Delegatum, qui
 „ tunc causam potest diffinire. Si verò duo
 „ sunt à Principe delegati, & unus com-
 „ mittat vices suas alteri, ille nec potest
 „ appel. rem. procedere, nec causam alteri
 „ delegare, quamvis in commissione facta
 „ duobus contineatur expressum, ut ap-
 „ pel. rem. procedere alter possit sine re-
 „ liquo, si non possunt ambo pariter inter-
 „ esse; quia quod potest ex sola jurisdic-
 „ tione sibi à Principe delegata, non potest
 „ cum jurisdictione sibi à Condelegato
 „ commissa.

4. „ C. 28. Cùm Delegato Principis jus
 „ dandi Judicem ex causa sit à lege con-
 „ cessum, potest compellere renitentem,
 „ eò quòd jurisdic-
 „ tione illa nullius aliàs vi-
 „ deretur esse momenti. Si mera executio
 „ sententiæ Judici ordinario demandatur,
 „ hic exequi tenetur eandem, etsi sciat

„illam injustam, i. e. contra jus litigatoris
 „latam, à qua intra tempus legitimum non
 „fuit appellatum, quæ tunc ex juris dispo-
 „sitione tenet, & est executioni mandanda,
 „ut sit litium finis; quamvis fuerit injusta
 „ex parte Judicis eam ferentis. Item C. 43.
 „Cui injungitur à Principe, ut personali-
 „ter negotium exequatur, potest (dum-
 „modo partes consentiant) hoc aliis de-
 „legare, præterquàm in casibus, in quibus
 „Papa fidem & industriam personæ elige-
 „re videtur. Exemplum habetur c. 10. in 6.
 „h. t. „Cui à Pontifice committitur certa
 „personæ provisio de beneficio in certa
 „Ecclesia, potest alteri committere vices
 „suas; sed si committatur eidem, ut alicui
 „personæ idoneæ, (nullâ certâ expressâ
 „de certo beneficio provideat, cum circa
 „eligendam personam ejus industria vi-
 „deatur electa, non videtur alteri provi-
 „sionem posse demandare, nisi in forma
 „commissionis id exprimatur.

5. III. *Circa Condelegatos* statuitur in
Decret. h. t. c. 31. „Cum tribus causa com-
 „mittitur, ita quòd si omnes interesse ne-
 „quiverint, duo nihilominus eam exe-
 „quantur; & aliquis Delegatorum non
 „ostenderit, se interesse non posse, vel de
 „hoc Canonice non constet, residui pro-
 „cedere ad causæ cognitionem non de-
 „bent.

„ bent. Si aliquis ex ipsis, cum possit, no-
 „ luerit interesse, duo nihilominus in causa
 „ procedant, licet ille tertius gravissime sit
 „ arguendus, pro eo quod mandatum
 „ Apost. exequi contemnat. Et *c. 8. in 6. h. t.*
 „ Cum plures sub hac vel simili forma: *Ut*
 „ *omnes, aut duo, vel unus eorum mandatum*
 „ *Apost. exequantur*, à Papa deputantur,
 „ singuli habent jurisdictionem in soli-
 „ dum, & quilibet liberè potest adimplere
 „ mandatum. Porro uno eorum nego-
 „ tium inchoante, alii se amplius eidem
 „ immiscere nequeunt, nisi qui prævenit,
 „ justâ causâ impediretur, aut nollet pro-
 „ cedere; jurisdictione verò tali casu per
 „ unum perpetuatâ, intelligitur perpetua-
 „ ta quoad omnes.

6. IV. *Circa cessationem Officii Delegati*
 decernitur *h. t. c. 9.* „ Ex quo Delegatus
 „ per se vel per alium sententiam execu-
 „ tionis mandat vel præcepit mandari, ejus
 „ jurisdictionis cessat, quia semel est officio
 „ suo functus; uti etiam juxta *c. 38. h. t.* Si
 „ interloquendo pronuntiavit, se per lite-
 „ ras exhibitas procedere non debere. Et
 „ *c. 14.* „ Cum ad Abbates L. & U. sub expres-
 „ sis nominibus locorum & non persona-
 „ rum, commissio Apost. emanasset, & Ab-
 „ bas L. mortuo Abbate U. hujus successio-
 „ nem, porrecto illi mandato, sibi socium

in cognitionem causæ adjunxit, Pontifex
sententiam illorum ratam & firmam ha-
buit, quia delegatio erat realis seu an-
nexa Dignitati, non Personalis.

7. C. 19. dicitur: Si lis contestata fue-
rit ante obitum Delegantis, mandatum
nullatenus expiravit; si verò ante litem
contestatam decessit, non est in eo casu
à Delegatis procedendum. C. 20. Cum
citatione factâ negotium sit quasi ce-
ptum, & maximè si Delegatus non sit
certus de obitu Delegantis, potest & de-
bet in causa procedi, tenebitque, quod
justitiâ fuerit præviâ judiciali tramite de-
finitum. C. 30. Cum causa tribus Judi-
cibus delegatur sub hac clausula: *Si non*
omnes his exequendis poteritis interesse
duo vestram nihilominus eam exequan-
tur, & unus, postquam commisit cuidam
ex aliis vices suas, de medio sit sublatus
Tertius ut suspectus meritò sit recusatus
respondet Pontifex: Si superstes juris-
dictione à suo sibi Collega delegatâ et
vivente uti non inceperit, quia manda-
tum hujusmodi re integrâ morte man-
datoris expiravit, non habet solus offi-
cium judicandi; si verò ante mortem
illius jurisdictione uti cœperit taliter de-
mandatâ, vices suas & illius poterit ad-
implere. Et C. 42. Uno Delegatorum

rebus humanis exempto, eorum officium expiravit; nisi aliud in delegatione fuerit expressum, v. g. per clausulam:

Si non ambo &c.

8. Additur *in 6. b. t. c. 5.* „Judex Apost. etsi legitimè recusari valeat, licitè vices suas alteri committit, antequam recusatio coram ipso proponatur. Si totum commiserit, recusari aut commissio ejus impugnari ulterius non poterit, uti posset, si non totum commisisset. Post recusationem verò propositam committere quidem potest, sed cum recusatoris assensu, estò recusatio foret probata, modò pronuntiatum non sit super ea; ex tunc enim (cùm omninò Judex esse desierit) nihil committere potest, etiam cùm recusatoris assensu. Item *c. 6.* Quamvis Delegatus Papæ causam sibi delegatam in totum alicui commisissent, si tamen ille jurisdictione non usus aut mortuus fuerit, Delegatus causam resumere potest, cùm jurisdicctio, quâ Subdelegatus usus non est, non censeatur efficaciter in ipsum transivisse; secus, si Subdelegatus agere cœpit, quia Delegans subdelegando totam causam tunc est functus suo officio, & jurisdictione se abdicavit. Ita Pirrh. *b. t. n. 197.* Et *C. 7.* „Si Delegatus committat vices suas sub conditione: *Quoties*

„*abfuerit*, poterit Subdelegatus eo de-
 „functo (cum & tunc censeatur abesse)
 „causam definire, modò ipso vivente ju-
 „risdictione uti cœperit. Idem poterit, si
 „vices suas subdelegavit, *donec revocet*,
 „nam talis commissio, per quam (nisi
 „antea fuerit revocata) censeatur etiam
 „sententia committi, re non amplius in-
 „tegrâ nequaquam expirat.

9. Denique *c. 9. h. t. in 6.* statuitur: „*S*
 „super gratia Apost. Executores deputen-
 „tur, æquum est, ut, sicut ipsa gratia mor-
 „te non perimitur concedentis, sic nec
 „etiam re integrâ perimatur Executori-
 „bus data potestas, quam, veluti gratia
 „accessoriam, naturam congruit sequi
 „principalis, ne gratia eadem vel red-
 „datur omnino inutilis, vel ejus effectus
 „cum dispendio illius, cui facta est, dif-
 „feratur. *Quando nam in collatione bene-*
ficiorum, dispensationibus matrimonialibus
et c. gratia censeatur facta, pro qua
deputetur Executor necessarius; et quan-
do facienda, ita ut morte concedentis
integrâ expiret facultas Executoris
voluntarii? Vide apud Pirrh. h. t. n. 193. et seq.
Tambur. L. 8. de Matrim. Tr. 2. §. 1. Lem.
L. 1. Fori benef. Q. 363. et alios.

☞ (†) ☞

TITU